

EPİDEMİYOLOJİ VE KAYIT ALT KURULU RAPORU / 24.01. 2009

Kanser İnsidansı ve Mortalite verileri Oluşturulması, Ulaşılabilirliği ve
HAZIRLAYANLAR

Prof Dr Gül Ergör

Prof Dr Tezer Kutluk

Doç Dr Güven Aslan

Doç Dr Tuncay Göksel

Dr Sultan Eser

KONULAR:

1) Türkiye’de kanser insidans ve mortalite konularında güvenilir verilerin oluşmasını sağlamak; sonuçları ulaşılabilir kılmak ve farkındalık yaratmak

2) Kanser epidemiyolojisi alanında yapılacak çalışmalarda öncelikleri belirlemek ve uygun çalışma ortamı oluşturmak

AMAÇ:

Kanser kontrol çalışmalarında veriye dayalı politikalar geliştirilmesine katkıda bulunmak.

RAPOR İÇERİĞİ:

Sürveyans sağlık alanında karar verme aşamasında kullanılmak üzere sürekli veri toplanmasıdır. Bir ulusal kanser kontrol programı için insidans, prevalans, mortalite, tanı yöntemleri, evre dağılımı, tedavi yöntemleri ve sağkalım ile ilgili sürekli veri akışı sağlanmalıdır. Ayrıca önemli risk faktörleri ve bunların toplumdaki dağılımları ile ilgili de bilgi sağlanabilir. Bu nedenlerle sürveyans hem kanser kontrol planı oluşturmada hem de programın izlenmesinde en vazgeçilmez öğelerden biridir. Böyle bir sistemin etkin olarak yürütülebilmesi çok fazla çaba, kararlılık ve süreklilik gerektirir. Bir yandan da bu verilerin titizlikle incelenmesi ve yorumlanması gereklidir. Bunun için de gerekli altyapı ve planlama sağlanmalıdır.

Düzenli ve sürekli veriler olmadığı bir durumda, kanserin o toplumdaki dağılımı, trendleri özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak veya etiyolojiye yönelik epidemiyolojik araştırmalar yapmak çok zordur. Zaman içindeki değişimleri izleyebilmek için bu veriler kullanılır. Zaman zaman bir bölgede kanserin arttığına ilişkin gözlemler olabilir ama bu gözlemleri doğrulamanın tek yolu önceki verilere sahip olmaktır. Artış olup olmadığına ancak karşılaştırma yapılarak karar verilebilir. Bu karşılaştırma ya önceki kayıtlarla ya da başka bölgelerle yapılmalıdır.

Kanser kayıt merkezleri, epidemiyolojik çalışmalar için çok önemli bir altyapıdır. Risk faktörlerini ve etiyolojiyi belirlemek için yapılacak olgu kontrol çalışmalarında toplumdaki tüm kanserleri temsil edecek olguları elde edebilmek için önemli bir kaynak oluşturur. Ayrıca kanser insidansını azaltmaya yönelik girişimsel çalışmaların sonuçları ve etkinliği kayıt merkezlerinin verileriyle değerlendirilebilir.

EYLEM PLANI /RAPORUN UYGULAMA ALANI:

1. Amaç

- Ölüm kayıtlarının oluşturulmasının yanı sıra, Kanser Kayıt Merkezlerinin veri kalitesini arttırmak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu, İç İşleri Bakanlığı MERNİS

(Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi) ve Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına ulaşılması için bu kurumlarla işbirliği yapmak.

- TÜİK' in başlattığı yeni ölüm bildirim sistemini güçlendirmek için kanser kayıt merkezlerinin olduğu illerdeki hastanelerde ICD kodları ile ölüm bildirim yapılması konularında eğitim toplantıları düzenlemek

- Türkiye'de kanser insidans verilerinin yaygın kullanılması için Sağlık Bakanlığı Kanser Savaş Dairesi, web sayfasında Kanser Kayıt Merkezleri bağlantıları oluşturulması,

- Kayıt merkezlerinin güçlendirilmesi ve standardizasyonu için; Kanser Kayıt Merkezlerinin çalışmalarını izlemek, değerlendirmek ve Kanserle Savaş Dairesi Başkanlığına iyileştirme önerilerini içeren rapor sunmak. Eskişehir, Erzurum, Bursa, Samsun, Trabzon, Ankara merkezlerini öncelikli olarak desteklenmeli.

- Hastanelerin, Kanser Kayıt Merkezleriyle işbirliğini artırmak için teşvik edici önlemler alınmasını önermek

2. Amaç

- Kanser Kayıt Merkezleriyle ortak araştırma projeleri için öncelikli konuları belirlemek

- Araştırma projelerinin uygunluğu konusunda Kanserle Savaş Dairesi Başkanlığına danışmanlık yapmak

- Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (Sağlığı Geliştirme ve Kronik Hastalıklar, Tütün Kontrolü Daire Başkanlığı) ile kanser risk faktörlerinin izlenmesi ve kontrolü için işbirliğinde bulunmak